

Från idé till färdig våtmark

Inspiration för Dig som vill
göra våtmark

Våtmarker bidrar bland annat till att:

- Rena vatten från övergödande ämnen
- Minska översvämningar
- Hålla kvar vatten i landskapet i torrperioder
- Binda kol
- Förbättra livsmiljö för växter och djur
- Skapa rekreationsmöjligheter t.ex. bad eller skridsko
- Öka grundvattenbildningen

Genom att återskapa viss del av de försvunna våtmarkerna, i våra bygder upp till 90%, återfår vi de positiva effekterna av våtmarkerna i vår natur.

Om du är intresserad av att göra en våtmark på din fastighet så kan du kontakta Vattenrådets kontaktpersoner nedan. Vi kan hjälpa Dig att få kontakt med konsulter som är experter på våtmarksanläggning. Konsulterna kan till exempel hjälpa till med att söka stöd, ge rådgivning och information samt har god kunskap i hela anläggningsprocessen.

Kontaktpersoner:

Vattenrådet Lennart Sundh, 0709-667 959, lennart@sundhmiljo.se

Falköpings kommun Dag Fredriksson, 0515-88 51 29, dag.fredriksson@falkoping.se

Götene kommun Mikael Lundgren, 0511-38 62 83, mikael.lundgren@gotene.se

Skara kommun 0511-320 00, miljo@skara.se

Vara kommun, Albin Jönsson, 0513-310 68, albin.jonsson@vara.se

Lidköpings kommun Andreas Widell, 0510-77 06 09, andreas.widell2@lidkoping.se

Grästorps kommun Viktor Salfjord, 0514-581 00, viktor.salfjord@grastorp.se

Essunga kommun Jenny Leonardsson, 0512-507 06, jenny.leonardsson@essunga.se

Herrljunga kommun Elaine Larsson, 0513-171 21, elaine.larsson@herrljunga.se

Ett bra exempel

Spånnsjön

I Axvall i Skara kommun ligger idag Spånnsjön som är en åter-skapad våtmark på 13 ha. Den anlades 2015 på mark som på senare år utgjort sumpig torvmark. Idag huserar här ett rikt djur-, fisk- och fågelliv med bland annat flera svanfamiljer och bäver. Fyra markägare genomförde projektet med hjälp av s.k. miljö-investeringsstöd och projektet tog ungefär 5 år att genomföra då det gällde en stor våtmark. Olika nyttor som den nya våtmarken har fört med sig är;

- Rekreation – en vacker vattenspegel och ett ökat friluftsliv
- Flödesutjämning - vattenflöden bromsas upp vilket minskar översvämningar och torra
- Minskad övergödning - våtmarken renar fosfor och kväve som kommer från kringliggande åkermark
- Grundvattenbildning - våtmarken gynnar skapandet av grundvatten
- Ett rikt växt- och djurliv

Nedströms vattendraget ligger Vingsjön som tidigare hade problem med dålig vattenkvalité. Efter att Spånnsjön anlades har inga dåliga värden påvisats.

Nyttor som dammar och våtmark för med sig för Dig som markägare är bland annat.

Återanvända fosforsediment på åkermark

Sedimentet i våtmarken innehåller kväve och fosfor som läckt från åkermarken. Sediment från dammar kan återanvändas genom att återföra det till åkermarken.

Balanserade vattenflöden

Våtmarken fyller en viktig funktion vid både översvämningar och torka då den både fångar upp överflödigt vatten som riskerar att påverka åkermarken negativt, samt lagrar vatten vid torka som kan användas för att bevattna åkermarken.

Grundvattenbildning

Genom att återskapa en tidigare sjö, damm eller myrmark genom dämning, höjs vattennivån vilket i sin tur ökar grundvattentillgången i närområdet. Risk för sinade brunnar och otillräcklig vattentillgång inom djurhållningen minskar.

Ökad biologisk mångfald

En våtmark ökar biologisk mångfald. Allt som lever behöver vatten och våtmarken utgör livsmiljö, uppväxthabitat för många arter. Fågel, fisk, klövdjur, insekter, pollinatörer, växter, blommor och träd gör din våtmark livfull och vacker.

Rekreation och friluftsliv

En öppen damm kan fördes med allt från brygga, kanot, öar med grillplats till fiske. Dammen kan upplevas som ett stort mervärde för fastigheter i omgivningen när dessa får sjöutsikt.

Viltvatten

Anlagt viltvatten utgör skydd och ger vatten till små och stora djur och fåglar. För jägaren kan viltvatten utgöra jaktillfällen.

Olika typer av anlagda vatten

Våtmark, damm, viltvatten, återvätning, restaurering...

Det finns många varianter av anlagda vattenspeglar. Våtmark är en övergripande beteckning på ett område som är helt eller delvis täckt av vatten under större delen av året. Det innefattar exempelvis det man kallar:

- fosfordamm
- bevattningsdamm
- damm
- viltvatten

Skillnaden mellan olika typer av våtmarker är hur de är utformade i till exempel storlek och djup. En våtmark som har huvudsakligt syfte att vara bevattningsdamm kan också fånga upp näringsämnen som läcker från närliggande åkermark samt ge dig en vacker vattenspegel.

Damm

Dammar kan ha många former men den traditionella dammen har en grund och en djup del med flacka stränder samt rikligt med vegetation. Dammar har ofta ett rikt växt-och djurliv och en anlagd ö.

Fosfordamm

En fosfordamm är en liten våtmark som är specialbyggd för att fånga fosfor. Med rätt förutsättningar kan den fånga upp till 40 procent av fosfor från åkermarken.

Bevattningsdamm

Dammens används för att lagra vatten som sen används för att vattna grödor med.

Viltvatten

Viltvatten anläggs med fokus på det vilt som finns i trakten. Du som anlägger har ett stort intresse för detta.

Vill Du veta mer?

En källa till kunskap om våtmarker, dammar, anläggning m.m. är länsstyrelsens hemsida, <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland>. Ange sökorden Anlägg våtmark.

Här finns tips om vad Du bör tänka på och information om våtmarker, dammar m.m. Du kan bl.a. läsa om;

- Syftet med din våtmark?
- Anmäl eller sök tillstånd
- Stöd för att anlägga och restaurera våtmark
- Bestämmelser och enskilda intressen
- Nyanlagda och restaurerade våtmarker
- Faunapassage ("fiskväg")
- Bevattningsdamm
- Våtmarker som gynnar den biologiska mångfalden
- Våtmarkens historia

Vattenrådet - Vänerens sydöstra tillflöden

Vattenrådet - Vänerens sydöstra tillflöden är en ideell förening som sedan 1957 utfört provtagningar i våra vattendrag och sjöar. Området utgörs av avrinningsområden till:

- Lidan
- Nossan
- Mariedalsån
- Sjöråsån
- Öredalsån

Vattenrådets syfte är att följa utvecklingen av vattnens status och långsiktigt säkerställa vattenkvalitén i vattendrag och sjöar för framtida generationer.

Vattenrådets medlemmar utgörs av flera olika aktörer såsom:

- Kommuner
- Lantbrukarnas riksförbund (LRF)
- Enskilda lantbrukare och företag
- Markägare

Vattenrådet - Vänerens sydöstra tillflöden i samverkan med kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Götene, Herrljunga, Lidköping, Skara, Ulricehamn och Vara.

Läs mer om Vattenrådet - Vänerens sydöstra tillflöden på vår hemsida www.vanernssydostra.se eller följ oss på Facebook.